

TAIPALSAARI

Haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelman loppuraportti

31.10.2024

Haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelman loppuraportti

1. Lähtökohta

Taipalsaaren kunta haki Kainuun ELY-keskukselta avustusta haitallisten vieraslajien torjuntaan ja leviämisen estämiseen. Hankesuunnitelman toteutti Suomen Ympäristöopistossa Päivi Leinonen opinnäytetyönään. Avustusta myönnettiin 2 750 € torjuntaan tarvittavien välineiden hankintaan sekä talkooväen talkootarjoiuihin. Torjuntaa toteutettiin kunnan omistamalla maalla.

Hankkeen aikana pidettiin kaksi kokousta, aloituskokous 4.6. ja loppukokous 3.10.2024. Kunnanpuutarhuri toimi koollekutsujana. Kokouksiin oli kutsuttu osallistuvien yhdistysten edustajien lisäksi Kainuun ELY-keskuksen vieraslajikoordinaattori Reima Leinonen.

2. Osallistujat

Lyhyestä valmistautumisajasta huolimatta talkoisiin osallistuivat

- Saimaanharjun seudun kyläyhdistys
- Leväsen kyläyhdistys sekä
- Taipalsaaren Taivalajat.

Torjuntaa suoritettiin Saimaanharjun ja Leväsen alueen lisäksi Vehkataipaleella, Kirkonkylällä, Pappilankankaalla, Pappilanniemessä, Kuivaketveleessä sekä Merenlahdella.

Talkoita järjestettiin kesän aikana 8 kertaa ja osallistujia oli yhteensä noin 60 henkilöä.

Kannustuksen myötä torjuntatyöhön osallistui tahollaan myös yksityisiä henkilöitä omilta tonteiltaan sekä lähimaastosta. Työllistämisyksikkö kävi auttamassa yksityisiä henkilöitä laajalle levinneiden jättipalsamikasvustojen hävittämisessä. Lisäksi kunnan ympäristötyöntekijät poistivat eri lajien yksittäisiä esiintymiä kunnan yleisillä alueilla eri puolilla kuntaa.

Kuva 1. Jättipalsami on levinnyt puistoalueelle muun kasvuston sekaan.

Kuva 2. Elyn toimesta tienpientareet niitettiin komealupiinien kukintavaiheessa.

3. Toteutus

Mukaan lähteneet yhdistykset toteuttivat haitallisten vieraslajien torjuntatyötä kaksi-kolme kertaa kesän aikana kohteen mukaan. Kunnanpuutarhuri oli kartoittanut selvästi havaittavien lajien esiintymäpaikkoja. Tiedotuksen jälkeen saatiin lisähavaintoja kuntalaisilta.

Kuva 3. Komealupiinia Leväsessä tyhjällä tontilla kylän keskellä.

Kuva 4. Saimaanharjun satamassa komealupiinin kukkiva alue ei ollut suuri, mutta lehtikasvustoja oli jo levinnyt laajemmalle alueelle.

TAIPALSAARI

Kukinnot kerättiin erikseen ja säkitettiin. Myös pääosa niitetystä lehtimassasta säkitettiin ensimmäisessä torjuntavaiheessa. Säkit kerättiin ja säilytettiin välivaiheen aikana kunnan omassa kohteessa. Kunnan ympäristöyöntekijät huolehtivat säkkien kuljetuksesta.

Siemeniä sisältävä keräysmassa mädätettiin, kunnes siemen ei ollut enää itämiskykyinen. Tämän jälkeen massa toimitettiin puutarhajätteen keräyspaikalle

Kuva 5. Kerätyt säkit kohteessa kuvattuna.

4. Torjunta-alueet

Hankkeen aikana komealupiinia torjuttiin reilulta 1000 m² alalta. Laajimmat niitettävät kasvustot olivat jättipalsamia noin 4000 m² alalta, resurssit eivät riittäneet juurakoiden kaivamiseen. Puis-toista ja kunnan kiinteistöiltä niitettiin lisäksi idänkanukkaa 100 m² ja viitapihlaja-angervo 100 m². Jo aiemmin torjuttuja kurturuusukasvustoja leikattiin 50 m² alalta sekä yksittäisiä kurturuusuja kaavateiden varsilta. Jättiputkea löytyi enää muutama yksilö. Japanintatarta ei enää löydetty ja punalehtiruusun esiintymää ei myöskään näkynyt, seurantaa jatketaan.

	Torjuttava pinta-ala	Huom.
Komealupiini	1000 m ²	
Jättipalsami	4000 m ²	3 esiintymää
Idänkanukka	100 m ²	1 esiintymä
Viitapihlaja-angervo	100 m ²	
Kurturuusu	50 m ² + yksittäisiä	
Jättiputki	muutama yksilö	
Japanintatar	-	
Punalehtiruusu	-	

5. Kustannukset

Tarvikkeet – työkalut, jättesäkit	456,36
Työkalut – viikatteet, haravat, oksasakset	1077,54
Talkoot – juomat, ruoat ja välineet	546,92
	2080,82 € alv 0 %

TAIPALSAARI

6. Hankkeen tulevaisuus

Haitallisten vieraslajien torjunta vaatii useamman vuoden työpanosta, joten aktiivisten seurojen apua tarvitaan myös tulevina vuosina. Yhdistyksille hankittiin tätä tarkoitusta varten viikatteita ym. tarvikkeita. Yhdistyksiä ja samalla yksityisiä muistutetaan jatkossa Some-mainonnalla torjunta-ajankohdista.

Itämiskykyisen siemenjätteen hävittämiseen on syytä jatkossa varautua muun poltettavan jätteen mukana alueellisen jätehuoltoyhtiön ohjeistuksen mukaisesti.

Kunnan omassa ympäristötyössä seurataan jo havaittuja haitallisia vieraslajikasvustoja. Haitallisten vieraslajien torjuntaa jatketaan niittämällä kasvustoa lehtivaiheessa jo ennen kukintaa. Pienempiä esiintymiä poistetaan kaivamalla juurakoita ylös resurssien mukaan.

Liitteet Valokuvia hankkeen aikana (kuvaaja Reija Rämä)
Taidokas - haitalliset vieraslajit pois Taipalsaarelta, Loppuraportti, Opinnäytetyö Päivi Leinonen
Kustannukset

”Haasteet tekevät elämästä mielenkiintoisen ja niistä selviäminen tekee elämästä merkityksellisen.”

Taipalsaarella 31. päivänä lokakuuta 2024

Reija Rämä

Reija Rämä
kunnanpuutarhuri
Taipalsaaren kunta

Lähteet Vieraslajit.fi sivusto
ELY-keskus vieraslajitietoisku
VYL vieraslajwebinaari-sarja
LUKE Vieraslajien käsittelyn toimintamalliehdotus
Lehtiartikkeleita Viherympäristö ja Kotipuutarha

TAIPALSAARI

Valokuvia kesän 2024 kohteista

Kuvat 6 ja 7. Ketveleen urheilukentän metsänreuna 14.6. ja 11.9.2024 kuvattuna. Kasvusto niitettiin uudelleen syyskuun puolivälissä kuvan ottamisen jälkeen.

Kuvat 8 ja 9. Viitapihlaja-angervon poisto vaatii niittämällä vuosien työn.

TAIPALSAARI

Kuvat 10 ja 11. Vaikka komealupiini on kaunis kukkiessaan tienpientareella, niin samaan aikaan se syrjäyttää suomalaisia luonnonkasveja. Niittykasveilla elävät hyönteiset joutuvat väistymään. Lisäksi komealupiinin siitepölyn myrkyllisyys voi haitata kimalaisten lisääntymistä.

Kuva 12. Kesän 2024 ainoa havainto jättiputkesta. Vuosien torjuntatyö on tuottanut tulosta.

